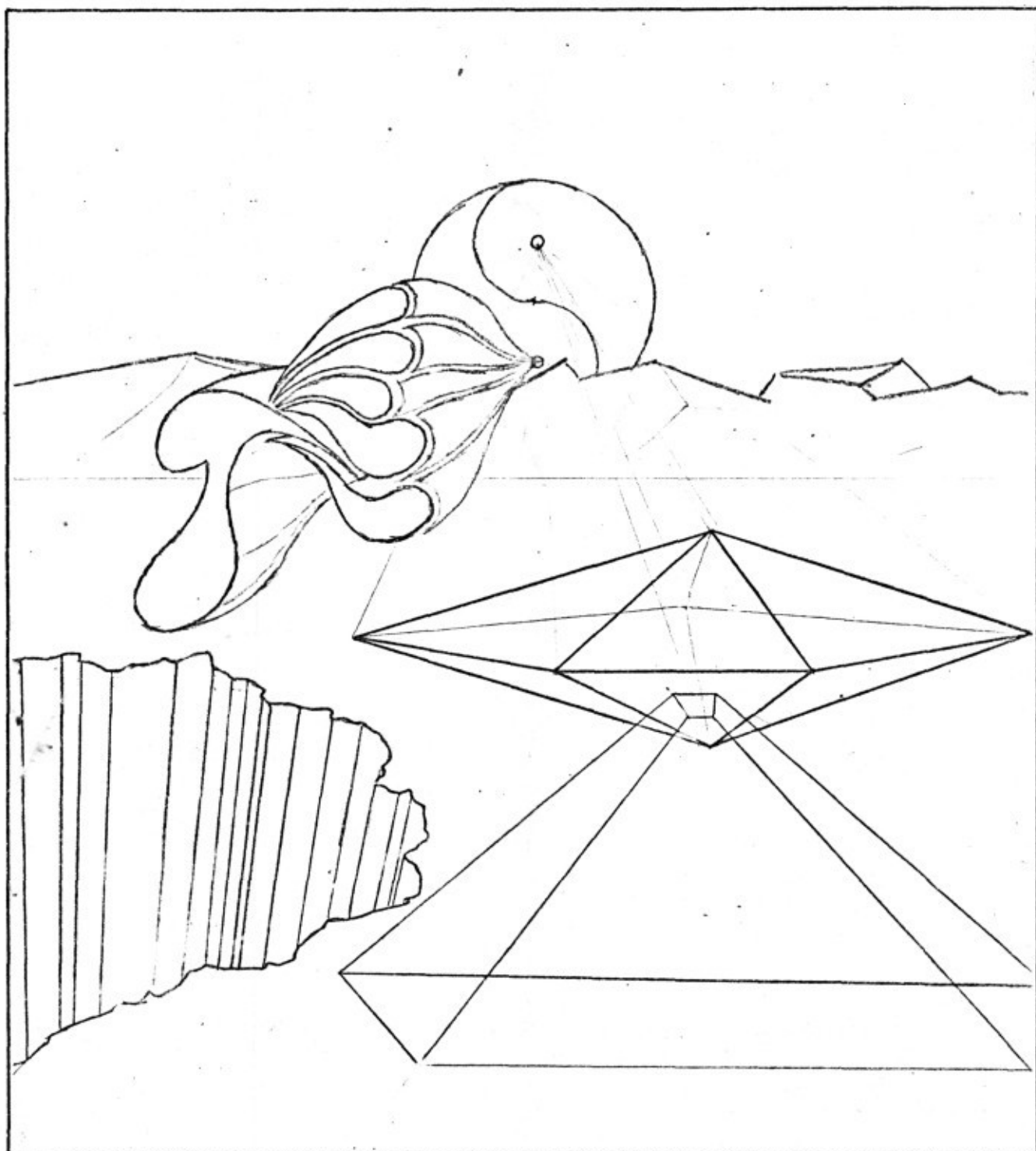

flor de card

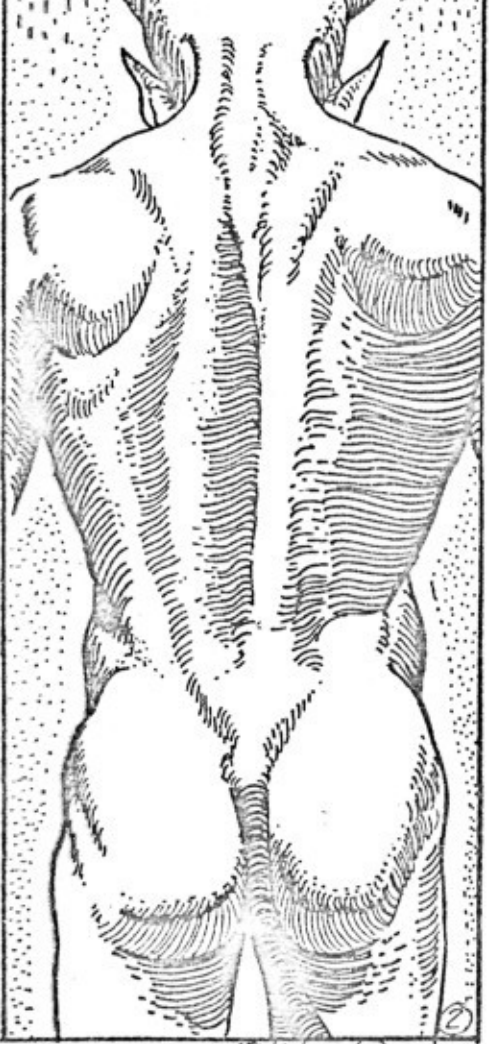
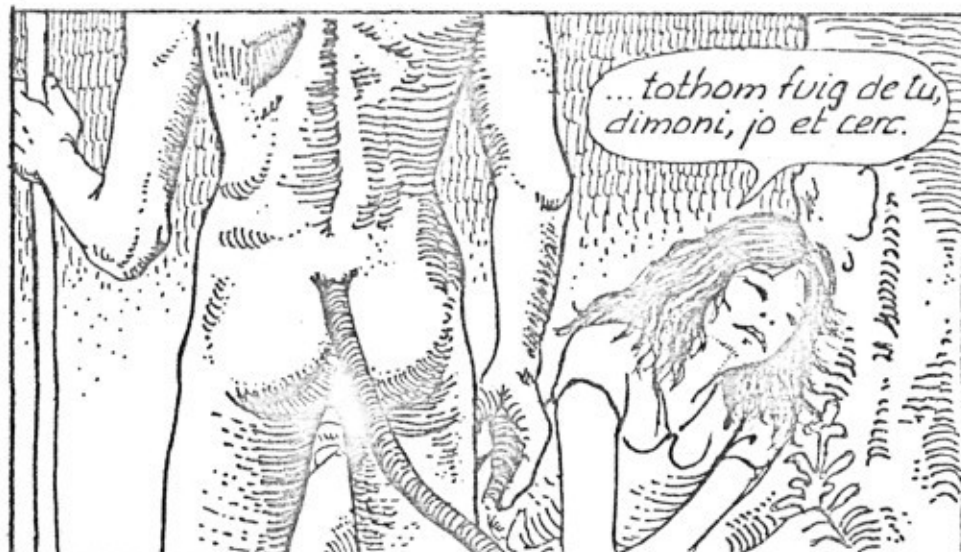

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

Juny de 1981

(Continuarà)

EspiPel·lAoe, per J. cortès

Ja he heu de sobre: quan s'Ajuntament en faci qualcuna de ben feta ses floretes han de ser p'es regidor que se'n cuida; quan faci una barbaritat -que, a dir ver, s'estrevé poques vegades-, ses culpes toquen an es batle, que per això duu es nom de socialista. Aquest, al manco, és es sistema que solen emprar alguns sectors no massa llunyans a UCD.

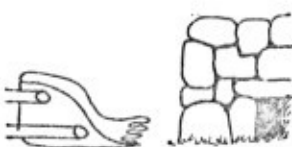
¿Vos heu fixat quina meravella que han fet amb s'asfaltat de sa carretera d'Arthà?

- No han deixat cap empedrat a nivell o més baix que s'asfalt.
- En es carrers que hi desemboquen no hi haurà mai cap bassa, perquè estan a sa mateixa altura que sa carretera.
- No han tapat cap forat de desaiguament.
- Allà on no n'hi havia han fet empedrats p'es qui van a peu, i per evitar humitat a ses cases.
- No mos han pres cap carrer per destinar-lo a carretera.
- ...

Es a dir: UNA BONA FEINA!

Es llorencins podem estar orgullosos de tenir un regidor d'Urbanisme com es que tenim, que quan sap que s'ha d'asfaltar una carretera procura que ses coses se facin així com toca. Per sa part que li correspon, crec que no estaria gens lleig que tots li donàssim s'enhorabona.

¡ AIXÒ QUE
D'ENÇÀ QUE
S'HI POSAREN
DOMÉS HA PAS-
SAT UN ANY
LLARG!

Que ets ecologistes llorencins me perdonin, però es meu informador anava errat. Es que han fet net és es talaiot de s'Illot, no es de Sa Coma. Aquest segueix brut, mig tapat de terra -si darrerament no l'han llevada-, i amb un perillós futur carrer que li passa ran-ran. Per ventura no corr cap perill, pero com que ets organismes locals pertinents no donen mai cap explicació...

Per cert, ara que xerram d'ecologistes, crec que no se tracta de fer renou únicament quan hi ha un assumpto com es de s'Albufera, Es Trenc o Sa Dragonera. Si un talaiot nostro corr perill també haurien de dir sa seva, ¿no ho trobau?. No basta signar manifestos o cantar la Balanguera per defensar sa nostra terra. No i això que crec que una de ses poques esperances que mos queden són aquests grups anarco-ecologistes que se moven per ses coses de per aquí. No me referesc, és clar, an aquests snobs-passotes que ara diven que són ecologistes perquè s'usa.

Suposant que es Parc valgui devuit milions de pessetes, i que d'aquí a vint anys sa vida domés pugi un 10% cada any, que, tant una cosa com s'altra, ja és suposar!, s'amortització d'es bar vendrà a costar, amb s'equivalència actual, unes 110.000 ptes per s'any.

I estam xerrant d'un bar amb un bon bocí de platja per a ell totsol i amb dues quarterades de terrassa, amb jardineres, bancs, fontetes (?), ... Això són xeripes!

No és ver que es Parc de Cala Millor vengui a ser com sa terrassa-jardí d'ets apartaments que s'hi fan devora, i que an es bar domés s'hi despatxará, com an ets altres de Sa Coma i Sa Màniga, una marca de refrescs. Ets organismes competents (!?) m'han assegurat que es llorencins també hi podran anar, i que es Dia d'es Turista també hi haurà Coca Cola.

¿VOLTROS SABEU DE
QUINA MARCA
XERREN?

S'altre dia en Joan March -en Verga, no; es de s'executiva del PSOE que també va signar es pactes d'actuació municipal-, va venir a Sant Llorenç a visitar es batle. Va tenir un profitós contacte, molt agradable, per cert, amb ses altres forces polítiques de la vila -ets Independents també- i se'n va dur una grata impressió de s'actuació socialista municipal.

(Publicitat)

AQUEST DIALEG HA ESTAT PROMOGUT PER LA JUNTA DE L'ASSOCIACIÓ, I ACCEPTAT AMB MOLT DE GUST PER AQUEST PROFESSOR, AL QUE LI HA TOCAT PASSAR UN ESPAI DE TEMPS DE LA SEVA VIDA AL NOSTRE POBLE.

Presentació:

Es meu nom és Joan Lladonet Escalas, tenc trenta-vuit anys, vaig néixer a Campos i visc a Palma. Som professor d'EGB i llicenciat en Pedagogia. He fet de mestre durant tretze anys amb sos jesuïtes, a Palma, en es col·legi de Nostra Senyora de Montision; fa tres anys vaig guanyar ses oposicions i des de llavors som mestre estatal. He fet dos anys de classe a Palma i enguany a Sant Llorenç, que és es primer destí forçós que he tengut.

SR. PROFESSOR, SABEM QUE LA MAJORIA DE VOSTES HAN DEMANAT VOLUNTARIAMENT ES TRASLLAT A UN ALTRE LLOC. PERQUE? NO S'HAN TROBAT BÉ A SANT LLORENÇ?

Sa meva presentació contesta en part a sa primera pregunta. Si som de poble i visc a Palma serà perquè tenc raons personals i familiars per viure hi, i si un dia em decidís a anar a viure a un poble seria a Campos -d'a-llà on som- i on tenc quasi tota sa família. Aiximateix vull corregir un poquet sa pregunta: no he demanat trasllat a qualsevol altre lloc, sinó a un poble que es trobàs dins un radi de trenta quilòmetres de Palma i m'ha tocat un poble que està a devuit. Sa principal raó de no quedar un parell d'anys més aquí ha estat senzillament sa necessitat d'apropar-me a ca-me-va. Encara que no ho pareixi, durant aquest any hem fet uns cent quaranta quilòmetres cada dia i hem estat viatjant tres hores diàries.

En canvi, i paradoxalment puc dir que és un d'ets anys que més he fruit de fer feina; m'he trobat molt bé, desenvolupant sa meva professió en plena llibertat i sense cap mena de traves. M'he trobat bé tant p'es nins i nines fabulosos que he tengut a escola, com p'es pares, que han col·laborat en sa mesura de ses seves possibilitats. Respecte a s'escola i, apart de petits problemes com hi ha a qualsevol escola de Mallorca, he de dir que m'hi he trobat a gust i veig que hi ha possibilitats i ganes de treballar en equip durant es propers cursos, si reben es suport d'es pares.

PENSAM QUE ÉS MOLT IMPORTANT -SENSE RESTAR IMPORTANCIA AN ETS ALTRES CURSOS- S'EDUCACIÓ DINS ES CICLE INICIAL, COM SÓN PRIMER, SEGON I TERCER. QUE OPINA VOSTE?

Corregesc sa pregunta formulada: s'etapa que sicològicament podem definir com una mica unificada serà: Preescolar (5 anys) i Cicle inicial (6 i 7 anys). Durant aquest període es nin ha d'acabar es procés de pas d'es pensament pre-lògic a ses operacions lògico-concretes. Es molt important esser conscient d'aquest fet, perquè es domini d'aquestes operacions serà molt important dins es cicle mitjà.

Sa conducta social d'es nin sofreix una sèrie de transformacions, apareixen es líders que aglutinen es grup (segon curs), i además aquest és un moment clau a s'educació, perquè se'ls pot educar amb una moral heterònoma, que produiria persones submissives i dependents, o amb una moral autònoma, que formaria persones amb iniciativa, creatives i capaces d'assumir ses seves responsabilitats. Es pares han de tenir ben clar que es paper d'es professor durant aquest cicle donarà lloc a una sèrie d'actituds positives o negatives en es nin i en es seu futur emocional.

Per acabar de contestar aquesta pregunta i per demostrar que aquests cursos, que de sempre han estat postergats per pares i mestres, són molt importants, diré que ets objectius assenyalats per aconseguir són:

- Dominar ses tècniques bàsiques o instrumentals de lecto-escriptura i càlcul operatori.
- Desenvolupar es pensament i sa conducta afectivo-social, a través de s'entorn que envolta es nin.
- Estimular es desenvolupament de ses aptituds físiques i d'expressió corporal, musical, rítmica i plàstica.

RECONEIXEM ES TREBALL QUE VOSTE HA FET DINS AQUEST CICLE; HO CONSIDERAM BO (HI POT HAVER ALGUNA EXCEPCIÓ, PERÒ POQUES). ARA BÉ, VOSTE SE'N VA. TE PERILL QUE SA FEINA QUE VOSTE HA FET QUEDI EN VIA MORTA? QUIN REMEI HI VEU PERQUE NO SIGUI AIXÍ?

En via morta no hi quedarà. S'experiència que han tengut es seus fills d'aprendre sa majoria de coses en sa seva llengua no la podran oblidar mai,

.../...

.../...

però, és clar, que si aquesta feina no té continuïtat, es seus fills seguiran sofrint sa discriminació de no poder aprendre sa seva llengua i amb sa seva llengua, com fan tots es nins d'arreu del món. És clar que després d'aquest precedent, qualsevol mestre suficient informat intentarà continuar aquesta tasca i suposam que s'escola no deixarà aquests cursos a mestres únicament de parla castellana.

I aquí entra es protagonisme de s'Associació de Pares. Si vostès no volen que sa nostra feina quedi en via morta, i si estan satisfets de que es seus fills continuïn rebent una ensenyança arrelada en es seu medi, tenguin en compte s'Ordre Ministerial de 8-XI-79, que desenvolupa es Decret, mal anomenat de bilingüisme de 7-IX-79, que diu que sa Direcció de s'Escola, de conformitat amb so Claustre de Professors i per decisió majoritària de s'Associació de Pares se pot demanar rebre ensenyança en llengua catalana (mal dita de "las Balears") per tota s'escola o per un parell de cursos. Jo, personalment, crec que l'any que ve haurien de tenir aquest tipus d'ensenyament ets alumnes de pre-escolar, primer, segon i tercer de s'escola. Aquí tenen feina senyalada per fer. Aquest és es remei que jo hi veig, si vénen mestres disposats a dur-ho endavant o si vostès els ho demanen. Per vostès que no quedi.

SA MAJORIA TROBAM QUE HAN FET BONA FEINA AMB SA NOSTRA LLENGUA, PERÒ EN-CARA N'HI HA QUE PENSEN QUE ES MALLORQUÍ ÉS UN OBSTACLE O SOBRECÀRREGA DINS S'ENSENYANÇA I QUE POT DIFICULTAR S'APRENDRE ES CASTELLÀ. QUE DIU VOSTÈ A AIXÒ?

Jo diria que és completament a s'enrevés. Si en es primers cursos hi ha qualque sobrecàrrega serà es castellà, que és sa llengua desconeguda pes nin, i que no té res a veure amb sa realitat que estam visquent. Pensin que es seus nins han estat estructurant es seu pensament i adquirint un vocabulari amb una llengua durant un parell d'anys i quan arriben a s'escola se troben que han d'esborrar tot lo que sabien i han de començar de nou. Es nins de rendiment escolar mitjà ho paguen durant tota sa seva escolaritat. Jo els puc dir que han de començar per pre-escolar a aprendre en sa seva llengua, i que si es nins no poden fer pre-escolar en llengua catalana a altra part que no sigui s'escola; ets al.lots de 5 anys han d'aprendre de llegir i escriure a s'escola i amb sa seva llengua. Això és indispensable.

Vostès, si han seguit s'aprenentatge d'es seus fills a primer i a segon curs, han pogut comprovar que tots ets al.lots que estaven madurs aprenien en ses dues llengües sense cap dificultat, i no sols aprenien a llegir i escriure, sinó que comprenien, especialment quan llegien en sa seva llengua.

I PER ÚLTIM, SE POT DONAR ES CAS DE QUE EN ES PRIMERS CURSOS HI HAGI PROFESSORS QUE NOMÉS PARLIN ES CASTELLÀ. AQUEST FET LI SEMBLA POSITIU O NEGATIU DE CARA A S'EDUCACIÓ DE S'INFANT?

Negativíssim. Avui per avui i a un país democràtic es mestres que només parlen castellà han de sebre i han de tenir ben clar que a dins s'àrea de parla catalana, han de deixar es primers cursos p'es mestres de parla catalana. Aquests mestres, si desitgen continuar visquent aquí, apren - dran sa nostra llengua i dins uns anys també podran ensenyar en es primers cursos, integrant i demostrant sa seva integració a sa nostra cultura que ha existit, que existeix i que és important.

Es cas que vostès exposen només se pot donar per una irresponsabilitat de s'escola o d'es sistema d'enviar mestres, o perquè tornem una altra vegada a una situació dictatorial, i una de ses més importants és sa llibertat de poder aprendre sa llengua materna d'es país o lloc on se viu.

Gràcies per deixar-me entaular aquest diàleg amb vostès. Estaré sempre a sa seva disposició. Molt agraït.

SES GRÀCIES LES HI DONAM NOSALTRES, D. JOAN LLADONET, I BEN JUSTIFICADES. SA SEVA FEINA DURANT AQUEST ANY PAS-SAT HA ESTAT INMILLORABLE, I COM A FINAL AQUEST DIÀ-LEG, QUE MOS POT AJUDAR MOLT A ACLARIR IDEES. ES PAS DE VOSTE PER SANT LLORENÇ EL CONSIDERAM COM ES LLEVAT POSAT, ES PA MOS TOCA FER-LO EN-TRE ES QUE QUEDAM AQUÍ, CADASCÚ EN ES SEU RE-DOL.

REPETIM, MOLTES GRÀCIES D. JOAN LLADONET.

HA PARLAT UN PEDAGOG. ESCOLTEM-LO!

S'Associació

DIALEG AMB D. JOAN DOMENGE, DIRECTOR DE L'ESCOLA

SR. DIRECTOR, LA JUNTA DE L'ASSOCIACIÓ DE PARES VOL AJUDAR EN LO QUE SI - GUI, PERÒ SENSE MESCLAR-SE EN ASSUMPTES INTERNS O PROPIS D'ES PROFESSORAT. PER FAVOR, QUINES SÓN SES FITES? QUE NOS ACONSELLEN QUE FACEM COM A PARES D'ALUMNES?

Los objetivos y las funciones propias de la Asociación están bien definidas en el Art. 18 del Estatuto de Centros Escolares:

- a) Defender los derechos de los padres en cuanto concierne a la educación de sus hijos.
- b) Elegir sus representantes y participar activamente en los órganos colegiados del Centro (Consejo Directivo y Junta Económica).
- c) Colaborar en la labor educativa de los Centros docentes y de una manera especial en las actividades complementarias y extraescolares (Es aquí donde existen más posibilidades para su actuación).
- d) Orientar y estimular a los padres respecto a las obligaciones que les incumben en relación con la educación de sus hijos.
- e) Elaborar, desarrollar o modificar, junto con el claustro de profesores, el Reglamento de Régimen Interior del Centro.

EN QUANT A L'ORGANITZACIÓ DEL CURS 1981-82, ÉS POSSIBLE QUE EL CLAUSTRE DE PROFESSORS MOS TENGUI AL CORRENT DE SA DISTRIBUCIÓ DE PLACES I AULES?. SI NO ÉS POSSIBLE, PERQUE?

Una vez empezado el nuevo curso y cuando ya todos los profesores hayan elegido el nivel correspondiente, no tengo ningún inconveniente en dar a conocer la distribución de cursos y número de alumnos por aula.

HI HA UN GRUP ELEVAT DE PARES QUE CONSIDERA MOLT IMPORTANT, DINS ES PRIMERS CURSOS, DE S'ENSENYANÇA DE SA LLENGUA MATERNA. AQUEST ANY HA ESTAT MOLT ACCEPTABLE LO QUE HAN FET AQUESTS PROFESSORS QUE SE'N VAN. HI HA POSSIBILITAT DE SEGUIR SA FEINA FETA? SE TENDRÀ EN COMPTE AIXÒ?

Es muy conveniente para los niños empezar la enseñanza en su lengua materna, en nuestro caso el mallorquín, para luego introducirse poco a poco en la enseñanza del castellano. De momento no sabemos que profesores habrá en el Ciclo Inicial. De todas formas se cumplirán las normas que señala la Ley para dicho ciclo.

SEGONS ORGANISMES INTERNACIONALS, CULTURALS I PEDAGÒGICS, SE DIU QUE ALLÀ ON ES PROFESSOR HA D'ESTAR MÉS EN CONTACTE AMB S'ALUMNE ÉS DINS ES PRIMERS CURSOS (NO VOLEM DIR QUE EN ETS ALTRES CURSOS NO HAGI DE SER AIXÍ TAMBÉ). ARA BÉ, DEIM AIXÒ PERQUE VEIM UN AUGMENT BASTANT ELEVAT D'ALUMNES DINS ES PRIMER CURS DE 1981-82, I MOS DONAM COMPTE DE SA NECESSITAT DE DOS PROFESSORS PER FER BONA FEINA AMB SOS NINS. MOS ANIRIA BÉ QUE MOS ENVIASSEN UN PROFESSOR MÉS, PERÒ SI NO ÉS AIXÍ, QUE PENSEN FER VOSTES?

Tanto el Sr. Alcalde, el Presidente de la Asociación, como un servidor, hemos dado todos los pasos necesarios para que el curso próximo tengamos un profesor más en el ciclo inicial, ante la numerosa matrícula de 1er. curso. Está pedido y hay bastantes posibilidades, pero no puedo asegurarlo. De otra forma el Claustro de profesores decidiría lo más conveniente.

SR. DIRECTOR, SE DIU QUE ES SISTEMA DE PRIMERA I SEGONA ETAPA S'HA DE CANVIAR. QUE HI HA D'AIXÒ?. MOS PODRIA DIR QUALQUE COSA?

Ahora tenemos en EGB la 1ª Etapa, con los cinco primeros cursos, y la 2ª Etapa con los tres últimos. Eso desaparece. A partir de este curso próximo ya habrá el Ciclo Inicial (1º y 2º). El año próximo Ciclo Medio (3º, 4º, y 5º) y el otro el Ciclo Superior (6º, 7º y 8º). La actividad docente en las unidades de pre-escolar y del Ciclo Inicial de la EGB se realizará de acuerdo con los respectivos niveles básicos de referencia. La evaluación de los alumnos será continua y su promoción de Ciclo se efectuará de acuerdo con su rendimiento valorado objetivamente, en relación con los niveles básicos de referencia.

No obstante, cuando algún alumno que por su edad debiera pasar al 3er. curso de EGB, no hubiera adquirido el dominio suficiente de las técnicas instrumentales en las áreas de lengua castellana y matemáticas, podrá permanecer un año más en este ciclo.

Para terminar, quiero aprovechar estas líneas para salir al paso de ciertas críticas que a nivel de calle se hacen acerca de algunos miembros de la Asociación, comentando que únicamente buscan su notoriedad para salir en crónicas y de hacer su política en propio provecho. Debo decir a estas

.../...

.../...

personas que la política de cualquier clase es incompatible con los fines de la Asociación, y que entre todos vamos a intentar resolver los problemas de nuestro Colegio, no a crearlos. Desde aquí deseo alentar a todos los miembros de la Asociación para que no desfallezcan en su cometido, a pesar de las críticas, que siempre las habrá. Siempre a vuestra entera disposición, al igual que los demás profesores de este centro.

SR. DIRECTOR, AQUEST DIALEG EL CONSIDERAM INTERESSANT I FRUCTUÓS, EN BENEFICI DE S'ESCOLA I ES SEU FUNCIONAMENT. ADEMÉS ES UNA PASSA ENDAVANT CAP AN ES BON ENTENIMENT ENTRE ASSOCIACIÓ I PROFESSORS.
MOLTES GRÀCIES PER LA SEVA COL.LABORACIÓ.

BATEC

MAIG

Día 1.- A l'església s'ha fet un dissabte general. Han acudit devers dues dotzenes de dones que s'han afanyat de casta granada i ho han deixat més net que la plata. També uns quants homes han pintat sa capella del Carme, sa d'es portal d'ets homes i una partida de clapes de sa Capella de la Mare de Déu Trobada, es baixoa de sa de Sant Josep i un parei de cosetes més.

Día 8.- Festes de Son Carrió.

També avui i, convoca de la cosa p'es partits polítics majoritaris, se demanava, a nivell d'Estat espanyol, que a les dotze d'es migdia, la gent s'aturàs dos minuts i fessin silenci en senyal de protesta i rebutjament des terrorisme. Tenien ganas que sonassin ses sirenes de ses fàbriques i tocassin ses campanes. A Sant Llorenç han tocat sa campana grossa a punt de missa.

Día 9.- A Son Carrió han celebrat festa grossa amb motiu de complir cent anys sa Madona Francisca de Son Violí.

Un grup de llorencins se'n van d'excursió a La Trapa.

Día 15.- Ha romesa adobada, adesad, i millorada sa claraboia de damunt es portal d'ets homes. També sa setmana passada, s'havien mudat una partida de vidres --tots es de sa vorera-- de sa claraboia de damunt es portal major.

Día 16.- Ordenació i Missa Nova d'En Ramon, No espinzellam res perquè tant a sa Revista d'es mes passat com a sa d'aquest, se'n parla. A sa mateixa funció el Sr. Bisbe ha ordenat de diaca En Joan Pons i Payeras, nadiu de Búger.

Día 23.- Un grupet de nins i nines han anat a Capdepera per participar a sa IV Trobada de Corals Infantils.

Día 29.- A S'Escola Nova hi ha hagut es final de Curs d'es Catecisme.

Día 31.- A mitjan capvespre s'ha celebrat una missa, dins la qual han fet sa primera comunió cinc nins i quatre nines.

Dins es mes de maig han posat molts de telèfons nous; tant a Sant Llorenç com a Son Carrió. Diuen si a Sant Llorenç tot sol n'han posats uns dos-cents. També dins es maig, devers día 12, segons deien males llengos, havia de venir una onada feresta --"maremoto"-- que tot o casi tot, s'ho havia d'engolir, emperò, gracies a Déu, tot se va abolir com fum de formatjada. No va ser res.

JUNY

Día 1.- Només fan escola es matins.

Día 13.- En es futbol s'ha fet molta festa per celebrar sa pujada de categoria del Cardassa. Futbol, amb entrada franca per a tot hom, coca i "sangria" i bon humor.

.../...

.../...

- Día 14.- A sa missa de les 11'30 hi ha hagut un segon torn de primeres comunions, quatre nins i dues nines.
- Día 18.- Festa del Corpus. A les 18'30, missa solemne i seguidament processó p'els carrers de costum.
- Día 23.- A ses Escoles han posa punt.
- Día 24.- Ball de Sant Joan Pelut. Ha ballat a sa Missa, abans de s'Ofertori. I llavors, després de sa missa ha sortit ballant i, amb sos dimonis, ha fet una partida de balls per sa Plaça Nova, ca ses Konges, etc. Ha acabat ballant a sa Rectoria.
- Día 27.- Anit, a un restaurant de per Sa Coma, s'ha fet un sopar en homenatge a D. Andreu amb motiu d'haver-se jubilat. No tenia cap caire oficial. Li han regalat una palanganeta de plata amb una dedicatòria.

Un poc abans del Corpus va fer uns dies d'una calorada fora mida. Sort que la cosa se va compondre i hem tengut un juny passador. Dins aquest mes hem tengut trons i llamps i qualche ruixadell.

ES RACÓ DE SA PADRINA

A sa Revista d'es mes de maig hi va haver una glosa que se posar malament. Ara la vos posem així com toca: "Jo i sa meva doneta/ tot lo dia mos hi pegam/ i en venir es vespre lligam/ tres garbes i una restreta".

Cançons d'es temps de betre:

Na Roja n'és bona mula
ja m'ho ve dir es senyor:
que es caire que té millor,
en dir-li, arri!, s'atura.

Es dia de Sant Jaume era,
sempre me recordarà,
que l'amo se baraià
amb una lloca dalt s'era.

Mulettes, correu, correu,
fareu sa paia menuda,
si la feis llarga i troncuda
en s'hivern l'hi trobareu.

L'amo deixau anar això,
que soners són soneres,
per estoviar llenderes
no hi ha com un parei bo.

-o0o- -o0o-

AUBERCOCES MITJOS

Agafau una greixonera planenca i tirau-hi un ratjoli ben primet d'aigo perquè es sucre no se cremi, hi foneu un quilo de sucre i en tenir-lo fus que sembla almívar hi posau un quilo d'aubercoces que ja haureu xapat per treure-los es pinyol. Posat tot amb un foc no massa furiós, es perau que alci es bull; llevau-ho i deixau-ho refredar. Això ho feis quatre o cinc o més vegades, entre avui, demà o demà passat; sa qüestió és no perdre sa paciència ni sa calma.

Diuen que per sebre si sa confitura és cuïta, quan l'han bullida una partida de vegades, en esser freda la toquen amb so dit i si no s'aferia vol dir que és cuïta i que està a punt de pastora mia. Si ho voleu creure, ho creïs, i si no, no ho cregueu. Bon profit!

Nota: Si en voleu fer més molta de confitura, recordau que sa proporció és de quilo per quilo.

COSES D'ES CARD EN FESTA

Se fa a sebre que es joves i grans que vulguin entrar a formar part en es Grup han de tenir al manco deu anys, i n'han d'haver passats dos per s'Escola Card.

Això se va acordar a una junta general, es dia 19 de juny, a sa que hi assistiren s'Escola Card i es Grup Card en Festa. Naturalment, es Card en Festa hi va posar més emperons que s'Escola, com sempre.

Un que no és es Secretari d'es Grup

crònica informel

El primer punt de l'ordre del dia sempre sol ésser la lectura i aprovació de l'acta del ple anterior. Iddò bé, al ple del 2 de juliol supòs que també va ésser així, ja que no tenc cap motiu per creure el contrari. I dic que ho supòs perquè la veritat és que no vaig entendre una puta paraula. Se veu que el foraster no és el meu fort, i com que el secretari té la llengua tan falaguera...

Tot d'una que el batle la va haver signada començaren a parlar del primer punt, i hi feren un poc d'introducció, així com cal: digueren que la madona de s'ANBA va oferir un solar a l'Ajuntament per quan es fes l'entrega de la urbanització. Miraran si la poden ginyar a entregar-los-el un dia d'aquests i hi faran una gran sala amb quatre quartos postissos, i així els al.lots de l'escola de Son Cervera hi podran anar, que per lo vist ja no hi caben. Troben que ho han de fer com més prest millor, que p'es setembre ja hauria d'estar llest. L'Ajuntament de Son Cervera hi posarà un milió de pessetes i el nostre els que hi facin falta. Amb aquest acord demostraren, com amb lo de la Creu Roja a Cala Millor, que hi ha una gran solidaritat entre els dos pobles, ja que el nostre Ajuntament està disposat a gastar un parell de milions -o no sé quants- perquè els al.lots de Son Cervera i Cala Millor no estiguin estrets. Jo, que som una persona sensible, me va caure la llagrimeta.

Seguint amb l'ordre del dia, que amb això són molt estrictes, digueren que d'entre els municipals triarien un cabo, i que les condicions eren que ja dugués cins anys de municipal, que tengués una bona fulla de servicis, que sapigués què és una màquina d'escriure i que tengués el permís de conduir de classe B.

L'altre anava de duros. Resulta que lo que feien comptes gastar a l'emissari de s'Illot no ha bastat ni per la meitat, per lo que faran contribucions especials entre els s'illoters i, amb l'Ajuntament, ho pagaran la meitat per hom.

També en faran per asfaltar un parell de carrers del poble i per posar voretes (cast. bordillos) a la carretera d'Artà. L'Ajuntament, com de costum, pagarà un petit percentatge. -"Un trenta per cent i no en parlem pus"- va comentar el regidor Girart. I efectivament, no en parlaren pus.

Com que l'altre punt feia referència a la contratació definitiva d'un secretari, el que tenim ara va sortir de la sala de juntes, però me sembla que ja sabia de què anava la cosa, perquè quan va tornar el batle li va dir: "Ha quedado así como estaba la propuesta".

Quan va començar la discussió el regidor Bauzá s'exclama: -Una altra vegada canviem de secretari? Es pardal, i els arribarem a conèixer a tots!- A lo que els altres el tranquil·litzaren: -No, ara serà definitiu- Llegiren la llista de sol.licitants i va resultar que n'hi havia molts, uns de més vells i altres de més joves, entre els que citaren l'actual, en Miguel García.

-Qui és aquest?- Preguntà un preocupat regidor.

-Collons, es nostros! Li recriminaren els altres.

-Ah!- s'excusà el momentàniament despistat inquiridor.

Com que pareix ésser que estan prou contents amb el que tenen, quedaren que el posarien a ell i a dos més -n'han de posar tres- amb poques possibilitats de sortir.

El darrer punt deia que faran oposicions a la plaça d'ordenança mitjançant una prova de quaranta minuts i que es valoraran uns possibles coneixements de mecanografia.

NOTA: Si algú té cap compromís amb el batle no estaria gens malament que li regalàs un diccionari de mallorquí, i per ventura no amollaria tants de castellanismes. De res.

Josep Cortès

SERVEI DE PSICODIAGNÒSTIC I ORIENTACIÓ GABRIEL GENOVART SERVERA

- Diagnòstic i tractament de les dificultats d'aprenentatge i retard escolar.
- Rehabilitació dels trastorns i deficiències del llenguatge.
- Problemes emocionals de la infantesa i l'adolescència.
- Exàmens psicotècnics i orientació professional per a estudiants de EGB, BUP, COU i FORMACIÓ PROFESSIONAL.
- Servei d'informació per a l'estudiant.

C/. del Sant Crist, 10

MANACOR

T. 55 07 88

la bandera, l'escut....

El Consell General Interinsular, carregat de bones intencions, va tenir l'encert, en la sessió de 14 de maig del 1979, de nomenar una comissió integrada per dos mallorquins, un menorquí i un eivissenc, la qual seria l'encarregada de recollir dades i informació sobre la bandera de les Balears. Com que a Mallorca ens coneixem tots, crec que no m'equivocaria de gaire si afirmava que el pes principal d'aquest recull l'ha duit Gabriel Llopart. D'altra banda tenc certa curiositat en saber quina aportació documental ha feta el representant de Menorca quan tots sabem que els arxius locals d'aquella illa foren destruïts pels turcs i pirates durant els seus habituals assalts que feren en les nostres illes durant el segle XVI.

No fa gaire que el Consell General ha publicat aquest estudi amb el títol de "Recull de Dades sobre la bandera de les illes Balears". Basta pegar una ullada general al llibre, i no importa esser molt viu, per veure que no es tracta d'un "recull de dades" desapassionat, ans al contrari es veu massa clar que és un treball fet amb una idea preconcebuda: la de demostrar que la bandera del "castellet" és la de les illes... No cal dir que d'una manera molt hàbil i subtil s'ha fet una triadella documental, destacant tots aquells que són bons per la seva teoria i amagant tots aquells que no els serveixen per tal cosa.

Aquest llibre ha merescut encesos elogis per part del "Diario de Mallorca" (fervent propagador de la bandera del "castellet") titlant els autors de persones "expertes", en un editorial, i qualificant la feina com a "treball exhaustiu" en altres articles i comentaris més recents. També faré uns comentaris sobre aquest llibre pels quals es podrà veure que els autors són experts sí (però en retocar, retallar o amagar coses) en canvi no és de cap manera un treball exhaustiu.

S'ha de reconèixer, això sí, que és una feina més científica que la d'En Segura.

Sobre la primera part, introducció i concessió d'un senyal per portar a les banderes concedit pel rei Sanxo l'any 1312 als jurats de Ciutat no hi tenc res pus que dir a allò que ja he explicat al principi d'aquestes crit.

La figura 3 reproduïx una clau de volta de la Seu de Ciutat. És l'escut quarterat de Ciutat -i no el del Regne com diuen ells- cosa ben normal tractant-se d'una església situada dins Ciutat. He de dir que els jurats locals solien eser els protectors de les esglésies ajudant a les despeses de la fàbrica. Quasi sempre hi sol haver l'escut local a qualche clau de volta. Així passa amb el Roser de Santanyí, antiga església parroquial, on veim representades a les claus de voltes, a més de Sant Andreu titular de l'església, l'escut reial (barres soles), l'"Agnus Dei", emblema local, i excepcionalment hi ha l'escut quarterat de Ciutat, cosa que per a mi té una explicació perquè la família Danús, també principal protectora de les obres, tenia carta de ciutadania...

Tampoc té res de particular allò que expliquen (pàg. 17) referent que les naus mallorquines portassin una bandera (l'escut quarterat) distinta de les naus catalanes. Deixen d'esmentar que el nucli mercantívol principal, quasi bé únic, era el port i moll de Ciutat, lloc on també hi havia el Consolat de Mar. No debades el cartògraf Jafudà Cresques en el seu mapa fet l'any 1375 pinta Mallorca amb les quatre barres, en canvi - per a mi és ben significatiu - dibuixa la bandera quarterada dins la mar (per falta d'espai) però amb una ratlla o asta allargada que parteix de la badia de Ciutat... Altre tant podria dir de la il·lustració d'una nau amb les dues banderes (la reial i la quarterada) que reproduïxen a la figura 5.

Cossiers

MANACOR Maig, 1.981

Dia trenta de maig fou un bon dia per a tots els mallorquins i sobretot per als manacorins: tots podem estar satisfets que després de prop de cinquanta anys d'inactivitat els Cossiers de Manacor hagin ressorgit gràcies a la memòria col·lectiva, a la tenacitat d'un grup de joves i a la voluntat i a la vida d'un poble. Fins a la Insurrecció Militar Franquista, se ballaren secularment els cossiers, la «representació folklòrica» del 1952 a un festival de Palma a les ordres de Mossèn Baltasar Pinya és un capítol diferent pel fet d'esser un cas esporàdic i sobretot perquè no ballaren per el poble ni pel poble de Manacor sinó per als assistents, a Palma, a un dels festivals folklòrics de l'època.

Entre multitud de manacorins, a Sa Bassa, hi havia gent de fora poble —jo mateix— que havien anat a participar d'aquest joïós recobriment. I també el director de la «Escuela de Música y Danzas», solució de continuïtat o «Reforma de la Sección Femenina. Quan el vaig veure, instintivament, vaig estrènyer les xeremies; hauria volgut tapar els Cossiers de la seva mirada i fer que les notes del flabiol no arribassin a les seves orelles ni al seu cassette, perquè no s'apropriés unes figures, unes músiques o uns broquers per afegir al seus «Cossiers» que ha fet arlequinament amb música de Manacor i vestits d'Alaró... I penso que ara Manacor els ha tornat a treure i que Alaró és el poble de Mallorca que més fàcilment els pot recobrar perquè encara els té arrelats en la memòria col·lectiva. De totes maneres qui ha vist els Quiessors o Coissers de Palma —que qualsevol cosa són: arlequins, majorettes... manco Cossiers— i ha vist els Cossiers de Manacor no va enganat.

Els Cossiers de Manacor són fets de tradició, com un vi vell, com un ar-

bre arrelat... Allò de Palma és fet de mescles, com de culs de tassó de vins diversos barrejats amb «graciosa», com un ram fet de flors d'ametler robades per la carretera en la sortida del diumenge.

Els Cossiers de Manacor reposen en una base sòlida, sí, i per aixó tenen un present fort. Dia trenta els Cossiers varen voltar Manacor durant més de quatre hores abans d'arribar a Sa Bassa; pels portals de les cases, per balcons i per finestres, i per carrers, nous o tronats, plens de gent, per tot, hi havia Cossiers. I quan arribaren a Sa Bassa, la gent enrevoltant-los, varen aguantar com van poder —com tothom— el pregó de festes fet de damunt el cadafal, on seien, allà dalt —simbòlicament— les autoritats manacorines; i els Cossiers després varen ballar enterra, damunt l'asfalt, com feien ja des de les cinc, i la gent els envoltava entusiasmada, i la gent els volia allà baix, amb ells. ProP i el micro els reclamava al cadafal dient paraules com «democràcia», i els Cossiers enterra, i les autoritats —evidenciades ja massa clarament— varen baixar —mormolant molts d'ells— de l'entarrimat, i la gent aplaudint els Cossiers, i el del micro dient que prou de Cossiers, i la gent fent-los callar ... i foc, i entu-

siasmos, i força i poble; i si les autoritats, que en part els subvencionaren —amb els doblers de la gent—, pensaven que la subvenció repercutiria en l'luïment propi perquè els ballassin davant hauran vist que el fruit d'aquests doblers ha estat millor: ha permès retornar al poble una eina més d'identitat.

Quina diferència dels Coissers de n'Ensenyat —no ens enganem, allò no mereix el nom de Cossiers— fets de retalls i que ballen només per a l'luïment propi i de les autoritats per a un públic embadalit i passiu. Tal vegada volen mostrar que a Palma hi a més doblers i que amb ells tot se pot fer; la força, l'entusiasme, l'ànima, però no s'aconsegueixen amb doblers ni amb «reconstruccions» esteorotipades i arlequinesques, les quals, d'altra banda en una societat que respectés el patrimoni cultural del poble —dels manacorins, alarroners, etc.— serian penades per la llei (i ja que tanmateix hi ha llei...).

No hi pensem pus, però, en Coissers postissos, perquè a pesar de totes aquestes malifetes els Cossiers de Manacor han tornat a sortir i s'han guanyat l'entusiasme manacorí. Fins l'any que ve!

Toni Artigues

homenaje

Concretamente el sábado día 27 de junio del presente mes, nos reunimos en el Bar Restaurante OASIS de Sa Coma, un grupo de amigos del Dr. D. Andrés Galmés Gomila para ofrecerle una cena-homenaje, durante la cual se le hizo entrega de un obsequio con la inscripción que hacía referencia al año de su jubilación, ya que hace unos meses cumplió los 70 años.

A pesar de tratarse de un homenaje en cierta manera particular o privado, ya que la iniciativa partió de alguno de sus amigos, puede decirse que la cena se vió bastante concurrida, siendo sufragados tanto la cena como el obsequio, por todos los asistentes, representando así a cuantos en el pueblo de San Lorenzo se sientan solidarios con D. Andrés por los muchos favores que a través de más de 40 años ha tenido la oportunidad de garantizar al pueblo.

De todos es sabido que se pudo contar con la consulta nocturna, casi indispensable para la mayoría obrera. A pesar de sus defectos como todo ser humano, analizando sus pros y sus contras, creo que su labor entre nosotros, ha sido muy positiva y hubiera sido injusto que todo esto hubiera pasado desapercibido.

Agradecería a la opinión pública, especialmente a los partidarios del homenaje, que lo interpretara como un sentir común del pueblo que le vió nacer, y nadie puede olvidar como principal virtud su sencillez extraordinaria toda su vida para los más necesitados.

Espero poder ofrecerles en la próxima edición una crónica bastante más detallada y cuantos datos puedan resultar interesantes para la opinión pública referente al Dr. D. Andrés Galmés, ya que, esta vez = por falta de tiempo y documentos nos ha sido imposible.

Una vez más, muchas gracias a todos los asistentes y a los dirigentes de la Revista por permitirme expresar estos comentarios a través de "FLOR DE CARD".

Atentamente.

Mateo Galmés.

PARLEM DE FESTES

Potser que quan voltros llegigueu aquesta pàgina, ja estiguin molt apropet ses festes de Sant Llorenç. Per aquest motiu hem anat a entrevistar es President de sa Comissió de Festes, que actualment és n'Eduard Perales. Vàrem anar a ca-seva i va acceptar sa nostra proposta, mos convidà a seure i després de beure sa copeta vàrem començar a xerrar.

SES FESTES D'ES POBLE ESTAN A DUES PASSES. NO MOS TEMEREM I PLAFFF!!!!..., JA HI SEREM. TU, COM A PRESIDENT DE SA COMISSIÓ DE FESTES, MOS POTS DIR SI LES COMENCES A TENIR EMBASTADES O DEL CONTRARI ENCARA NO TENS RES PREPARAT?

Sí que les tenc embastades, he mirat algunes coses i altres encara estan a l'aire.

JA SE SAP QUIN DIA COMENCERAN?

Està previst que comencin a partir de dia dos d'agost, fins a diu deu. Pot ser que alguns d'aquests dies no hi hagi casi res, o que a darrera hora s'acurcin a un parell menos.

AMB QUIN PRESSUPOST FAREU ENGUANY SES FESTES?

Es pressupost mirat per a fer ses festes de Sant Llorenç és aproximada - ment de 470.000 ptes.

AQUESTA QUANTITAT QUE DIUS, CREUS QUE ES POCA O MOLTA PER A FER UNES FESTES?

.../...

.../...

S'ha de dir que ses festes les podem fer noltros, o millor dit, som noltros es qui les hem de fer. Lo que passa és que mos hem acostumata que ses festes són dur ses orquestes que estan de moda, fer un programa que hi hagi de tot... Sí, se podem preparar unes festes que no te costin res, és possible, el que passa també és que unes festes que te costin molt són més bones de fer, ja que contractar gent és molt fàcil.

TENS NOMS JA FIXES DELS QUI VENDRAN A ACTUAR? -Referent a verbenes, recital, teatre, esports, etc-.

Hi ha sa comèdia d'en Xesc Forteza, es grup "Amigos", "Géminis", "5 del Este". En falten a donar resposta, com són es teatre d'es "Capsigranys", "José Guardiola", "Ramon Calduch", "Salomé" i altres que encara no s'ha mirat.

ESTA PREVISTA SA PARTICIPACIÓ DIRECTA DE SA GENT DE TOTES SES EDATS?

Participació crec que està prevista per tothom, i portes tancades crec que no n'hi ha per a ningú. Lo que passa sempre és que és molt fàcil que dar-se a darrere i criticar, tan sols no assistir a ses festes i dir que aquestes festes són molt dolentes. A ses festes s'hi preparen coses p'es petits, joves i més vells.

TENGUENT EN COMPTE QUE SÓN SES FESTES D'ES POBLE, SEMPRE VEIM QUE A SA VERBENA I A ALTRES ESPECTACLES HI HA UNA TAQUILLA, AMB UNS PREUS QUE ESTAN DAMUNT UNES DUES-CENTES PESSETES. NO TE PAREIX QUE SERIA MOLT MILLOR QUE FOS ENTRADA GRATUITA?

Aquesta és una de ses coses que no m'he plantejat. Lo que m'agradariafer seria donar una entrada gratuïta a sa gent d'edat. En això sí que n'hem xerrat. Lo que no hem quedat a res.

HO DIVEN I HO HEM VIST: SES FESTES DE LA MARE DE DEU SÓN MÉS POPULARS QUE SES DE SANT LLORENÇ. QUE HI DIUS A AIXÒ?

Sent tot festes d'es poble, és molt diferent unes festes que organitza un ajuntament que una Església, un rector.

CAL REMARCAR QUE NO ÉS ES RECTOR ES QUI FA SES FESTES DE LA MARE DE DEU. L'ANY PASSAT VAREN ES - SER UN GRUP DE JOVES.

Sí que va ser un grup de joves, però respaldats p'es Rector. Lo que a jo m'agradaria, i que fins ara no s'ha fet, és que es joven venguin a s'Ajuntament, perquè no tenim ses portes tancades a ningú. Si es joves van an es Rector no ho sé, ja ho dic, però supòs que és perque s'han de confirmar, han de combregar, van a missa, no ho sé.

SI MOS N'ANAM UN POC D'ES PROGRAMA D'ENGUANY, RECORDAM QUE L'ANY PASSAT SA FUNCIO D'ETS AL.LOTS (GRUP DE TEATRE INFANTIL CUCORBA) VA ACTUAR A LES DOTZE D'ES MIGDIA, EN ES BATER D'ES SOL. PERQUE LA COL.LOCARES AN AQUESTA HORA? PERQUE TU ERES ES DE SES FESTES DE L'ANY PASSAT, O NO?

Jo vaig agafar ses riendes per aquest temps i vaig fer unes festes així com vaig poder. Vaig contractar es CUCORBA per venir a actuar damunt les 11 - 11.30. No varen poder venir a aquesta hora i vàrem haver de posar a les 12. Després vengueren a les dotze tocades amb uns alta-veus espanyats i jo vaig haver de córrer per anar a cercar es d'es Club. Se varen montar, se va fer més tard de lo indicat, i sa gent, com que esperava, no se va poder suspendre sa funció i va ser an aquella hora.

ABANS HI HAVIA RODELLES I COETS PER SA MARE I PER SA FILLA. L'ANY PASSAT ES PROGRAMA POSAVA GRAN TRACA FINAL I A LO DARRER VA RESULTAR ESSER QUATRE COETS. QUE VA PASSAR? PERQUE HI HA HAGUT AQUESTA DISMINUCIÓ DE FOCs ARTIFICIALS?

Lo de sa traca final jo no vaig dir que ho posassin damunt es programa, i lo de si abans hi havia més coets passa que sempre te passes un poc es pressupost de ses festes i envés de comprar més coets t'estimes més contractar per exemple es CUCORBA.

ARA, PER ACABAR, MOS PODRIES DIR COM SE FARAN ES PROGRAMES, EN MALLORQUI O EN CASTELLÀ?

Lo d'es programes és una de tantes coses que passen com tot: si else poses en castellà te diven que esteim a Mallorca, que són ses festes d'es poble i que han d'estar en sa nostra llengua, i si else fas en mallorquí

.../...

.../...

perquè fas faltes. L'any passat a lo vist n'hi va haver. Jo només diria una cosa: EQUIVOCAR-SE ES HUMÀ.

AQUESTA VEGADA SE MOS VA ACABAR SA CINTA. AMB TOT I AMB AIXÒ VÀREM SEGUIR PARLANT D'ALTRES ASSUMPTES. GRÀCIES PER TOT.

Aljub

card en festa

Dia 19 de juny, divendres, es van reunir els components del Grup Card en Festa i de l'Escola Card i van prendre els següents acords:

- Integració en la Federació de grups de balls mallorquins. El Grup i l'Escola formaran part de la Federació per separat, i Bartomeu Massanet i Jeroni Llodrà seran respectivament els seus representants.
- El Grup i l'Escola participaran a la V Trobada, dia 19 de juliol, a Petra. Per a dia 18 s'intentarà organitzar una vetllada a Sant Llorenç, amb un grup de Menorca i S'Estol d'es Gericó. Aquesta vetllada es repetirà dia 20 a Felanitx, i hi participarà el Card en Festa.
- A partir d'ara, els balladors de l'Escola encarregats d'ensenyar els balls assistiran als assaigs del Grup, a fi de saber el mateix repertori.
- Per a dia 16 d'agost està prevista una actuació al Port de Manacor.
- A partir d'ara tots els desplaçaments que es puguin cobrar, es faran amb autocar. En cas contrari, els balladors hauran de cercar els seus propis mitjans de desplaçament.
- El Grup està obert a tothom qui en vulgui formar part, amb aquestes condicions: tenir 10 anys fets, dur 2 anys de participació a l'Escola i saber ballar la jota, el copeo de la muntanya i el bolero mallorquí.

ACORDS DE L'AJUNTAMENT

PLE DEL 4 DE JUNY DE 1981

- Lectura i aprovació de l'acta del ple anterior.
- Canviar els plens del dimarts al primer dijous de cada mes.
- Sol·licitar del Ministeri d'Agricultura 1.500.000 ptes per a préstecs agrícoles de 100.000 ptes. El depositari serà el mateix de l'Ajuntament
- Barrar el pati de l'Escola.
- Aprovar el conveni de la Biblioteca amb el Centre Coordinador del Consell. El/la bibliotecari/a haurà d'esser titulat universitari/a.
- Canviar la plaça de caminer-vigilant per la de municipal.
- Cobrir la plaça de cabo municipal.
- Als precs i preguntes es notificaren les queixes dels veïnats de la carretera d'Artà per la manera com s'ha fet l'asfaltat.

FUNDACIO "SERVEIS DE CULTURA PER AL POBLE"

Per promoure la nostra cultura popular

Escriure: Carrer del Mar nº 6, tercer pis.
Ciutat de Mallorca. 12

ordenació sacerdotal

Amb gran goig i alegria feim aquesta petita crònica, després d'haver passat aquests dies de tan grans aconteixements, veient un poble que reunit en germanor volia fer festa, una festa plena d'alegria, la festa d'un jove, En Ramon, que ha dit un sí, i s'ha compromès a servir Déu i l'Església essent ordenat capellà després de vèncer les dificultats d'aquest món.

Ell ja va donar la primera passa el dissabte del Ram a Lluc, quan va ser ordenat Diaca, poguent ja repartir l'Eucaristia i explicar l'Evangeli, que és la Paraula de Déu, amb la seva senzillesa i el bon exemple que ha donat entre nosaltres.

Ja ha arribat el mes de maig, mes en que tot canta a la nostra Mare del cel. En Ramon havia depositat baix dels peus de la nostra Mare de Déu Trobada tots els seus pensaments i desitjos de ser sacerdot des de que arribà an aquest poble de Sant Llorenç el dia de la seva festa, el 8 de setembre de l'any 1978.

Arribats a dia 16 d'aquest mes de maig, dia gran per a tothom, per tot un poble que l'estima. Uns dies abans, tot el poble bollia, no se parlava de res més entre la gent: joves, homes i dones, nins i nines, fins i tot entre els vells a dins els "cassinos"

- " Se ferà una gran festa?"

- " No se n'ha vista cap mai"

Així era el rumor d'un poble que estima. Tothom va voler col·laborar tant amb la part material, com després amb la part espiritual.

Aquest dia 16 de maig serà recordat per molts d'anys.

L'església parroquial neta i preparada com els dies més grans de l'any. És festa major. És l'ordenació sacerdotal d'En Ramon, que puja per primera vegada a l'altar després d'haver estat ungit amb el crisma. Enrevoltant el presbiteri hi havia lloc preparat per 61 ministres de l'altar que havien de concelebrar en aquesta gran festa.

La funció religiosa havia de començar a les 8 del vespre. Unes hores abans tot era moviment; la gent del poble ja estava preparada. Tothom anava mudat. Al Carrer Major ja hi havia truí. En sentien que deien:

- " Hem d'anar prest a l'església per trobar bon lloc. Jo ho vull veure bé tot lo que feren. No s'ha vist mai a Sant Llorenç! "

A la Plaça Nova hi havia gent dreta que esperava automòbils que passaven; uns s'aturaven, altres seguien; molts eren de gent externa i principalment capellans que venien a la festa.

Damunt el lloc sagrat, davant la Rectoria, per sa plaça Nova i pel carrer de la Mar fins a la casa de les religioses de la Caritat hi havia, escampats, brots

de murta fresca que alguns joves amics seus havien anat a cercar a la garriga. Ende més d'això, per totes les aceres del Carrer de la Mar les dones hi havien posat molts de cossiols.

Devers les 7 del capvespre, una hora abans de començar la cerimònia religiosa arribà el Senyor Bisbe Don Teodor Úbeda. Els capellans, així com anaven arribant, entraven a la Rectoria, a la sala gran, on tot estava preparat per revestir-se.

Quan el Bisbe hagué saludat la gent del poble i els sacerdots, entrà a la Rectoria per revestir-se i preparar-se per començar la missa.

Una hora abans, l'església ja estava plena de gent.

A les 8 s'organitzà la processó d'entrada que sortí de la Rectoria amb aquest ordre: la creu processional i els escolanets en primer lloc, seguien després, el mestre de cerimònies i els dos que havien de ser ordenats: En Joan Pons Payeras del poble de Búger que havia de ser ordenat Diaca i En Ramon Lladó Rotger que havia de ser ordenat Capellà. Seguien llavors, 56 capellans que anaven de dos en dos, i tres diaques que acompanyaven el bisbe, que anava revestit de pontifical.

Quan entraren dins l'església, tota il·luminada, l'orgue se posà a tocar i el cor parroquial entonà el cant d'entrada, " Veniu, veniu, celebrem el Senyor amb crits de festa".

A l'altar major presidia el ciri pasqual, que és la llum de Crist en la terra.

Així com arribaven a l'altar, els sacerdots concelebrants anaven al lloc on havien d'estar. Inmediatament començà la Missa d'ordenació.

Hi va haver moments de molta emoció. Un d'aquests moments fou quan el rector, Don Joan Rosselló va presentar En Ramon al Bisbe demanant-li que l'ordenés sacerdot, que ell responia, baix de la seva jurisdicció, que En Ramon s'havia portat molt bé durant el temps que ha estat a aquesta parròquia, que el seu exemple tant en pietat, com en l'ensenyança del Catecisme i el seu comportament tant amb ell com amb la gent del poble era òptim.

Un altre moment d'emoció fou la imposició de mans damunt el cap de l'ordenat i també el temps de les lletanies, quan els dos que havien de ser ordenats estaven postrats en terra com a signe d'oració i súplica intensa. Finalment també va ser emocionant el moment quan el Bisbe va ungir les mans d'En Ramon amb l'oli del crisma que enguany havien duit de Sòller, el seu poble natal i que el Bisbe havia consagrat a la Seu el Dijous Sant a la Missa Crismal. Aquestes mans foren consagrades amb el crisma per poder consagrar cada dia el pa i el vi en el Sacrifici de l'altar.

Aquest sant crisma que portau a les vostres mans vol dir que ja sou sacerdot per a sempre. Aquestes mans consagrades seran per beneir, per perdonar els pecats, per donar consol i alivi als pobres i malalts i ungir els qui se troben en perill de mort. Anireu repartint a mans plenes la vostra alegria i amb el vostre exemple de pare espiritual obrireu el camí i amb la paraula de l'Evangeli conduireu el poble de Déu pel camí que mos ha ensenyat Crist Jesús.

L'altar estava envoltat per una gran corona de concelebrants.

Amb la cosagració, ja heu convertit per primera vegada el pa material i el vi amb la Sang i el Cos de Crist. Pregàreu llavors per tots els qui assistirem a la vostra missa, per tot el Poble de Déu, pel Sant Pare el Papa que feia tres dies que

havia sofrit un atemptat i el seu estat de salut era greu. Que el Senyor li doni prest la salut i que el mos guardi com a pastor de l'Església. També demanàreu pels difunts i per tots aquells que ja havien passat d'aquest món a millor vida.

Després resàrem tots junts, amb el Bisbe i sacerdots, el Parenostre.

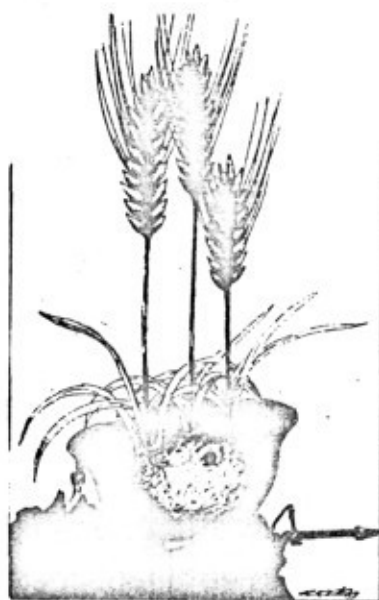
Demahàreu a Déu Pare que vos il·luminàs. Que pogueu repartir el pa de l'Eucaristia perquè mos servesqui d'aliment espiritual. Que no mos falti mai el pa material per aliment del nostre cos; que tots mos sapiguem perdonar; que no hi hagi odís, ni rencors dins les famílies; que regni la pau dins el nostre poble i que aquesta pau tan desitjada s'estengui per tot el món.

La darrera emoció va ser l'abraçada, en senyal de pau, que vos donà el Bisbe i que transmetéreu a tots els concelebrants i poble. Dins l'Església les cares de la gent eren diferents. Uns somreien, altres ploraven d'alegria i emoció.

Després vingué el moment de rebre la Comunió. Moltes foren, gràcies a Déu, les persones que reberen l'Eucaristia i pregaren per les vostres intencions i perquè el Senyor vos il·luminàs per aquest sí que heu donat a consagrar-vos del tot a Ell.

No hi faltaren tampoc els Goigs de la nostra estimada Mare de Déu Trobada, que sortiren des de lo més profund del nostre cor i que amb gran entusiasme cantaren tots els llorençins.

Així, acabà la vostra ordenació i la Missa a aquest altar major de Sant Llorenç, amb la benedicció del senyor Bisbe. Finalment hi va haver aquelles darreres paraules vostres d'agraïment a aquest poble i a la seva gent que vos han demostrat el gran amor que vos professen.

Abans d'acabar, voldria des d'aquí donar la més gran enhorabona a tots els que vengueren de pobles externs, als capellans i familiars. Enhorabona als vostres estimats pares i germans, que amb tant de goig vos varen acompanyar, i en general a tot el poble, sense olvidar les monges de la Caritat que tant d'esment posaren en tot el treball de preparació del refresc, del que tot-hom va poder participar amb la millor alegria i felicitat. No va faltar tampoc en aquesta festa el renou dels cohets i els grups de balladors de Sòller i de Sant Llorenç. D'aquesta manera vàrem viure un dia amb molta alegria. La festa va durar fins altes hores de la nit. Tot-hom vos volia donar l'enhorabona. El dia següent, diumenge, al poble no se parlava de res més que de l'ordenació.

Ramon, quan poseu la patena damunt l'altar que serà la gran ofrena que a Déu anirà dirigida, juntament amb ses vostres intencions, recordau-vos dels qui estan prop de vos, i no vos olvideu dels que estan a terres llunyanes però que sempre, tota la vida, recordarem aquest dia tan feliç.

Res més sinó desitjar-vos que el Senyor vos concedesqui molts d'anys per poder exercir aquest ministeri sacerdotal.

Gmà. FRANCESC CLAPÉS

Santuari del Castañar a 30 de maig de 1981

C. D. CARDASSAR

Con el final de la liga de segunda regional= ha comenzado el periodo de balances a una de las mejores campañas realizadas por el C. D. Cardassar.

El equipo alevín quedo clasificado en tercer lugar al igual que los infantiles, los juveniles de Son Carrió quedaron en quinta posición a dos puntos del ascenso y como noticia importante referida a estos es que la próxima temporada el C. D. Son Carrió será filial del Cardassar.

En cuanto al equipo grande --2ª Regional-- ha realizado una trayectoria memorable, de 34 partidos disputados sólo ha perdido en cuatro ocasiones, tres de ellas por la mínima, y ha estado imbatido durante 24 jornadas; el final de la liga quedó clasificado en segundo lugar, empatado a puntos = con el líder Olímpic y consiguiendo una meta deseada desde hace tiempo, el ascenso a 1ª Regional.

Cabe destacar que dicha meta no ha sido nada fácil, ha habido diversos problemas a lo largo de la temporada y también de diversa tipología= pero gracias al esfuerzo de todos se han superado lo mejor que se ha podido.

Quizá la clave de este triunfo haya sido la anteriormente mencionada la lucha constante de todos en superarse para ofrecer lo mejor a su club y a su afición que también es digna de destacar. La afición ha estado = siempre junto al equipo incluidos los momentos difíciles por eso mismo = este triunfo es también un poco suyo.

Y ahora es necesario tratar un poco el futuro del C. D. Cardassar en primera regional, antes que nada es preciso señalar que existen muchos = rumores en torno a la constitución del equipo para la próxima temporada, se barajan muchos nombres de grandes futbolistas en las mesas de los bares sin embargo no hay nada concreto todavía.

Lo único seguro es que la directiva quiere conseguir continuidad al equipo es decir existe un espíritu de trabajo para que este fruto recogido este año no se escape la temporada próxima, sino que al contrario si es posible y las circunstancias acompañan se habla de ascenso, pero falta mucha colaboración y mucho trabajo.

Otra certeza del Cardassar actual es que RAFAEL MELIS el gran portero que de juvenil fue seleccionado, que pudo ir en grandes ocasiones a diferentes equipos grandes de la comarca, nos deja, después de una gran campaña es casi seguro que la próxima temporada no vestirá la camiseta = del Cardassar, ha sido una trayectoria ejemplar de un gran deportista, de un gran hombre que a base de modestia y sacrificio lo ha dado todo por el C. D. Cardassar.

M. Sureda

NOVES PUBLICACIONS

Aquest mes hem rebut una nova publicació, fora de l'àmbit de la Premsa Forana: el "Boletín de Prensa Latinoamericana", editat pel Comité de solidaritat amb El Salvador i Amèrica Llatina. Segons pròpia definició pretenen oferir un resum de les notícies que hauran pogut abastar i donar a conèixer la font informativa, perquè el lector pugui veure el grau de manipulació que té la premsa oficial.

El Comité té la seu a la Ciutat de Mallorca i volen donar als mallorquins un testimoni directe de la situació sudamericana.

ELECTRODOMESTICS
I
FONTANERIA

ORDINAS - FEBRER

Major, 22 - T. 569100

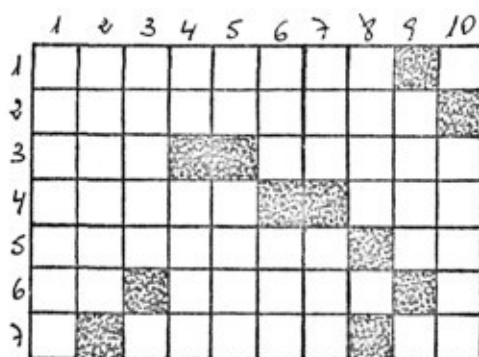
Francisco Umbert Perelló
CA'N XESC

Reparaciones Eléctricas del Automóvil

c/. Clavel, 20 — Teléf. 56 90 67

SAN LORENZO (MALLORCA)

si lleu... per m.galmés

HORIZONTALS 1-Recipient per a fer o servir el cafè. Símbol del sofre. 2-Fama, reputació. 3-Despresa de calor i llum produïda per la combustió d'un cos. Ocell de camp més gros que el pardal, de plomatge terrós, abundant als conreus i rostolls on arriba en grans estols a l'octubre. 4-Localitat on les tropes en marxa s'aturen per passar la nit. Cabrió el mascle de la cabra. 5-Monument megalític de les Balears. Nota musical. 6-Símbol de l'argon.

Brutícia que deixa la suor en els vestits. Símbol del Nitrogen. 7-Consonant. Feina. Símbol del Platí. **VERTICALS** 1-Plantació de cafè. 2-Prendre nota per escrit (d'alguna cosa). 3-Relatiu o pertanyent al focus. Consonant. 4-És l'acusatiu-datiu del pronom de primera persona "jo". Acció de pagar, esp. un salari. 5-Arbret de la família de les teàcies. Fluid transparent, invisible, inodor i insípid que envolta la terra i és una mescla de gasos. 6-Nom de lletra. Al revés, prefix que significa nou. 7-Moneda de diferents valors. Germana del pare o de la mare. 8-Acció d'adobar o d'adobar-se. Consonant. 9-Al revés, Acció de fondre o de fondre's. Símbol del fòsfor. 10-Consonant. Ornament d'arquitectura que imita la fulla d'acant.

SCARAMELLAR
MOLESFAGOT
ANDOLÇAINAE
RCTENITFAFL
DEIFASAIMLI
SRBMREMBTAP
ATLASEASUUA
RIEORGUEBT
ONQEVIDALAR
SAXFABLIOLS
MSNIECOVESÇ

Els noms de deu instruments de vent.

ENDEVINALLA

En una nit surt una flor
ufanosa i molt perfumada,
i a's matí es pot coir,
ja és madura i granada.

FUGA DE VOCALS

Q.. T. D.BL.RS. . Q.. T. B. ,
V.L. ; . Q.. N. .NT. R.D.L.

Quin camí haurà de
recorrer aquest
senyor per arribar
al telèfon?

SOLUCIONS

- QUI TÈ DOBLERS, O QUI TÈ BO, VOLA; I QUI NO TÈ REDOLA -

- SAFRA -

CAFETIERA
ANOMENADA
FLOC
ETAPA
TALAIA
GREIX
FAENA
PT

CARAMELLA
FAGOT
NOVOL
CIT
I
R
L
E
N
X
A
F
I
O
L

darrera plana

FLOR DE CARD, bolletí-revista del Card, centre Cultural de Sant Llorenç des Cardassar.

Adreça: Carrer de Sant Llorenç, 36.

Juny de 1981. Número 59.

Dipòsit legal: 765-73

Director: Bartomeu Domenge i Amer

Cap de Redacció: Josep Cortès i Servera.

TAULA

Portada

2	El Dimoni	Joan Ramis
4	Espipellades	Bartomeu Matamalas
5	L'Escola	Josep Cortès
8	Batec	L'Associació
		Guillem Quina
9	Es racó de sa padrina	Joan Rosselló
10	Crònica informal	Joan Rosselló
11	La bandera, l'escut,...	Josep Cortès
12	Cossiers	Ramon Rosselló
13	Homenaje	Toni Artigues
13	Parlem de Festes	Mateo Galmés
15	Card en Festa	Aljub
15	Acords de l'Ajuntament	
16	Ordenació sacerdotal	Francesc Clapés
19	C. D. Cardassar	M. Sureda
20	Si lleu...	M. Galmés
21	Darrera plana	

COL.LABOREN, a la mecanografia Maria Galmés

Pere Josep Llull

Ramon Lladó

a la confecció Elisabet Nicolau

a la tresoreria i difusió Guillem Quina

NOTA Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

Perquè dius que al teu hort creixen espines,
¿maleïràs l'esforç de l'hortolana?
¿Tal volta té la culpa la milana
si té el color més fosc que les gavines?

¿Et fa riure aquell temps en què les nines
portaven a l'estiu gipó de llana?
¿Te'n rius del vell galop de la tartana
que marcà els viaranys per on camines?

El món és com un disc que sempre roda,
i el teu lloc és un punt de l'engranatge
que es mou al so del temps i de la moda.

¿Què deixaràs als fills en heretatge?
Si el món que has heretat no t'acomoda
procura millorar la seva imatge.

Pere Orpí

POESIA